

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ

PAŽYMA
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL ASMENS VARDŲ IR
PAVARDĖS RAŠYMO ASMENS TAPATYBĘ PATVIRTINANČIUOSE IR KITUOSE
DOKUMENTUOSE TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO
(TOLIAU - PROJEKTAS)
(TAP-22-639(2) (TAIS NR. 22-4292(3))

2022-04-21 Nr. NV-1064

Vilnius

Projekto rengėja – Teisingumo ministerija.

Projekto tikslas. Projektas parengtas įgyvendinant 2022 m. sausio 18 d. priimtą ir 2022 m. gegužės 1 d. įsigaliosiantį Lietuvos Respublikos asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymą Nr. XIV-903 (toliau – Įstatymas), kurio 3 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad asmens vardo ir pavardės rašymo tvarka nustatoma Asmens vardo ir pavardės rašymo asmens tapatybę patvirtinančiuose ir kituose dokumentuose taisyklėse (toliau – Taisyklės). Šias Taisykles tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Projekte detalizuojamos Įstatyme įtvirtintas asmens vardo ir pavardės rašymo asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose, civilinės būklės aktų įrašuose ir kituose asmeniui Lietuvos Respublikoje išduodamuose oficialiuose dokumentuose taisyklės.

Projekto esmė. Priėmus Projektu siūlomus pakeitimus bus užtikrintas teisinis aiškumas dėl vardo ir pavardės rašymo asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose, civilinės būklės aktų įrašuose ir kituose asmeniui Lietuvos Respublikoje išduodamuose oficialiuose dokumentuose.

Taisyklėse įtvirtinamos principinės nuostatos, kad Lietuvos Respublikos piliečio vardas ir pavardė Lietuvos Respublikos piliečio asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose ir civilinės būklės aktų įrašuose rašomi lietuviškais rašmenimis, laikantis Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (toliau – Kalbos komisija) nutarimų, kitų teisės aktų ar rekomendacijų dėl vardų ir pavardžių rašymo, taip pat atsižvelgiant į vardo ir pavardės formos skirtumus pagal lytį. Išimtyms, kai Lietuvos Respublikos piliečio vardas ir pavardė Lietuvos Respublikos piliečio asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose ir civilinės būklės aktų įrašuose gali būti rašomi nesilaikant minėtų reikalavimų, nustatytos Įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje ir 4 straipsnio 2 dalyje. Taisyklėse papildomai nurodoma, kad asmenvardžiai gali būti rašomi nesilaikant formos pagal lytį teisingumo ministro tvirtinamose asmens vardo ir pavardės keitimo taisyklėse nustatytais atvejais, kai leidžiama turėti kitai lyčiai būdingas vardo ir pavardės formas ar nesugramatintą pavardę, taip pat jeigu kitokia tos pavardės forma rašoma remiantis giminystės ryšiais (pagal tiesiąją ar šoninę giminystės liniją) susijusių moterų pavardžių rašymo tradicija. Taisyklėse detalizuojama ne lietuvių tautybės Lietuvos Respublikos piliečio vardų ir pavardžių rašymas, t. y. šių asmenų tautinio vardyno asmenvardžiai gali būti rašomi lotyniškos abėcėlės rašmenimis (be diakritinių ženklų) (išskyrus tokias pat raides su diakritiniais ženklais, kaip lietuvių kalbos abėcėlėje) ir pagal tos tautinės kalbos rašybos ir darybos taisykles, jeigu Lietuvos Respublikos piliečio, o, kai rašomas vaiko vardas ir pavardė – tėvų ar vieno iš jų, tautybė Lietuvos Respublikos gyventojų registre nurodyta kita negu lietuvių.

Taisyklių III skyriuje detalizuojama užsieniečių ir jų vaikų (kai tėvai yra abu užsieniečiai) vardų ir pavardžių nurašymo ir perrašymo į civilinės būklės aktų įrašus ir kitus oficialius dokumentus tvarka. Užsieniečio, kurio duomenų nėra Užsieniečių registre, Gyventojų registre ar kuris neturi asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų, vardas ir pavardė Lietuvoje išduodamuose oficialiuose

dokumentuose rašomi remiantis dokumentais, nurodytais teisės aktuose, reguliuojančiuose užsieniečių buvimą ir gyvenimą Lietuvos Respublikoje, ar šiuose teisės aktuose nustatyta tvarka gautais duomenimis.

Taisyklių IV skyriuje detaliau reguliuojamos Įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustatytos vardų ir pavardžių nurašymo ir perrašymo taisyklės. Jeigu vardas ir pavardė, dokumento šaltinyje įrašyti lotyniško pagrindo rašmenimis, jie nurašomi paraidžiui lotyniškos abėcėlės rašmenimis (be diakritinių ženklų), jeigu nelotyniško pagrindo rašmenimis – perrašomi lotyniškos abėcėlės rašmenimis (be diakritinių ženklų) laikantis transliteravimo lotyniškos abėcėlės rašmenimis (be diakritinių ženklų) taisyklių. Jeigu asmuo, kurio asmenvardžiai dokumento šaltinyje įrašyti nelietuviškais rašmenimis, pageidauja asmenvardžius rašyti lietuviškais rašmenimis, asmenvardžiai nurašomi ar perrašomi laikantis Kalbos komisijos tvirtinamų transkripcijos taisyklių (pagal apytikslį tarimą), o, jeigu tokių taisyklių nėra, – nurašoma paraidžiui ar perrašoma laikantis teisės aktų ar rekomendacijų, nustatančių vardų ir pavardžių transliteravimą.

Vardas ir pavardė gali būti nurašomi paraidžiui nuo lotyniško įrašo lotyniškos abėcėlės rašmenimis ir su diakritiniais ženklais, kurie yra lietuvių kalbos raidyne (ą, ę, į, ū, è, č, š, ž). Vardas ir pavardė taip pat gali būti nurašomi nuo dokumento šaltinio su papildomais ženklais (apostrofa, skliaustai, brūkšnelis ar taškas: „“, „“, „-“, ir „()“¹, nurodytais teisės aktuose, reglamentuojančiuose dokumentų sudarymą ir (arba) išdavimą.

Derinimas. Projektas buvo skelbiami Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS). Užsienio reikalų ministerija, Kultūros ministerija, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos istorijos institutas, Migracijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės informavo, kad dėl Projekto pastabų neturi. Projektas patikslintas pagal valstybės įmonės Registrų centro ir dalį Kalbos komisijos bei Vidaus reikalų ministerijos pastabų. Kita dalis Vidaus reikalų ministerijos pateiktų pastabų, į kurias Teisingumo ministerija siūlė neatsižvelgti, iki Projekto pateikimo Vyriausybei buvo aptarti su ministerijos specialistais darbo tvarka, siekiant pašalinti iškeltas abejones. Vidaus reikalų ministerija pateiktiems neatsižvelgimo į likusias pastabas argumentams pritarta ir toliau pastabos nebeteikiamos. Papildomai darbo tvarka Projekto patikslinimai buvo suderinti su Lietuvos istorijos institutu ir Kalbos komisija. Dėl Kalbos komisijos pastabų, į kurias neatsižvelgta, pateikta derinimo pažyma.

Projektas, pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022 m. balandžio 19 d. išvadoje Nr. NV-1029 pateiktas pastabas, patikslintas. Projektas buvo svarstytas 2022 m. balandžio 19 d. Tarpinstituciniame pasitarime, pastabų ir pasiūlymų Projektui nebuvo.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatom. Projektas Vyriausybės programos nuostatų tiesiogiai neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada.

Siūlome Projektą *svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.*

Konsultantas kompiuterinių sistemų klausimais

Kipras Mensevičius

¹ Lietuvos Respublikos gyventojų registro 2022 m. kovo 29 d. duomenimis Gyventojų registre buvo registruota 107 Lietuvos Respublikos piliečiai, 243 asmenys be pilietybės ir kitų valstybių piliečiai, kurių asmenvardžiuose įrašyti ženklai „“, „“, „“, „()“. Įtraukus ženklą „-“, tokių asmenų skaičius ženkliai didesnis – 27079 Lietuvos Respublikos piliečių, 1712 asmenų be pilietybės ir kitų valstybių piliečių, kurių asmenvardžiuose įrašyti ženklai „-“, „“, „“, „“, „()“. Pastebėtina, kad Komisijos nuomone, lietuvių kalbos požiūriu tokie ženklai turėtų būti perteikiami, jei tik leidžia techninės galimybės, o teisės aktuose nenurodyta kitaip (<http://www.vlkk.lt/naujienos/pakomisiu-naujienos/apie-asmenvardziu-klausimus-2020-metais>).

Kipras Mensevičius, tel. +370 706 63733; +370 668 42663, el. p. kipras.mensevicius@lr.lt